

Datum: 14.12.2015 09:27

Medij: <http://srbin.info>

Link: <http://srbin.info/2015/12/14/srpska-istorija-u-starom-beogradu-su-harali-dileri/>

Autori:

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: SRPSKA ISTORIJA: U starom Beogradu su harali dileri!

1832

Prva srpska banka osnovana je 1869. godine, ali je bankrotirala posle samo dve godine. Safari su po sokacima menjali turske, ugarske i austrijske monete i bogatili se. Na početku i sredinom 19. veka osnovna obračunska jedinica u Beogradu bio je groš. Nadaleko čuvena srpska oštromnost bila je od slabe vajde polupismenom stanovništvu jer se roba plaćala u jednu, a kusur vraćao u drugoj valuti. Još veću pometnju stvarao je turski novac, čija je vrednost varirala iz godine u godinu. Ova pojava dobro nam je poznata, samo se danas zove inflacija ili u, boljoj varijanti, devalvacija. Na tržištu, baš kao donedavno i u naše vreme, postojala su dva kursa za turski novac: zvanični i crni, takozvani čaršijski. Kao i svuda gde se vrednost novca precenjuje i obračunavaju kursne razlike, javljaju se menjači. Tako su i pre nešto manje od dva veka Beogradom, poput današnjih dilera, harali safari. Ordinirali su po sokacima, a pojedinci su držali „prčvarnice“ u kojima čovek nije mogao da se okrene. Najpoznatiji safar bio je Haim Davičo, liferant kneza Miloša, koji je 1816. otvorio pristojan dućan – menjačnicu, na mestu današnje kafane „Grčka kraljica“. Sve to je potrajalo do druge polovine 19. veka. Sveopšti novčani haos onemogućavao je razvitak Srbije, pa je morao da se uvede neki red. Na tome je najviše insistirao Kosta Cukić, ministar finansija. Njegova angažovanost krunisana je usvajanjem Zakona o kovanju bakarnog novca iz 1868, po kome se u Srbiji prvi put uvodi dinar kao platežno sredstvo. Zakonima iz 1873. i 1883. godine osniva se Narodna banka Srbije kao prva emisiona novčana ustanova. Uređenje novčanog sistema potpomognuto je 1865. u Parizu, zaključivanjem Konvencije o novcu, poznatije kao Latinska unija. Srbija je tek 1878. pristupila Uniji ali je, zahvaljujući pojedinim delovima Konvencije, dinar bio izjednačen s

Datum: 14.12.2015 09:27

Medij: <http://srbin.info>

Link: <http://srbin.info/2015/12/14/srpska-istorija-u-starom-beogradu-su-harali-dileri/>

Autori:

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: SRPSKA ISTORIJA: U starom Beogradu su harali dileri!

4597

francuskim frankom. Paralelno s puštanjem u opticaj nacionalnog novca uvodi se i bankarstvo. Godina 1869. smatra se godinom početka savremenog srpskog bankarstva. Tada je u Beogradu osnovana Srpska banka, s 1,4 miliona dinara ugarskog i francuskog kapitala. Posle dve godine ova banka je bankrotirala. Prvom većom srpskom bankom smatra se Beogradska zadruga. Osnovana je 1882, a glavni poslovi bili su joj kreditiranje zanatstva i trgovine. Početni kapital bio je podeljen u 10.000 akcija. Imala je filijale u Skoplju i Solunu. Zadruga je finansirala izgradnju hotela „Bristol“ u Karađorđevoj ulici. Na ovoj investiciji pravila je popriličan profit. Uz veliki napor, novčani sistem je nekako doveden u red, ali sa sistemom mera bilo je „zlo i naopako“. U upotrebi su bile turske mere. Sve neke savitljive i rastegljive: raboš, hartija, prst, kanap. Zakidalo se i na dužini i na težini, pa ko izdrži. Na uglu Karađorđeve i Travničke ulice, gde se nalazila benzinska pumpa, bio je hotel „Bosna“ u kome su odsedali viđeniji bosanski trgovci. Dobra hrana i kapljica, uz pesmu Male Mare i Garave Julke, privlačila je i beogradske trgovce i izvoznike, te su tu počeli da se zaključuju veliki poslovi, razmenjuju vrednosni papiri i strani novac. Nezvanično se smatra da je to početak rada Beogradske berze, koja je ozvaničena 1885. godine. Zakon o Beogradskoj berzi donet je novembra 1886. Posle rušenja hotela „Bosna“, Berza se preselila na današnji Studentski trg, u zgradu u koju je danas smešten Etnografski muzej. Početkom druge polovine 19. veka zanatstvo i trgovina bili su u punom zamahu, ali se ipak osećala nestašica novca. Nije ga imala ni država. Naročito kada 1861. knez Mihailo Obrenović proglašava „Ustrojstvo za odbranu zemlje i održavanja kneževstva“. Srbija dobija pet vojnih komandi: Drinsku, Južnomoravsku, Timočku, Istočnomoravsku i Zapadnomoravsku, sa oko 50.000 ljudi pod oružjem. Prvi srpski ministar vojni bio je francuski pukovnik Ipolit Monden, koje će nešto docnije ustupiti mesto pukovniku Milivoju Blaznavcu. Naoružanje, kasarne, ishrana vojnika, iziskivali su veliki novac. Knez Mihailo povećava porez po glavi stanovnika, ali ni to ne pomaže. Srpska vlada zato 1867. s Rusijom zaključuje ugovor o zajmu za vojsku. Bilo je to prvo zaduženje Srbije u inostranstvu. Čovek koji je utemeljio srpske finansije bio je već spomenuti Kosta Cukić. Priroda mu je podarila dve osobine: skromnost i umnost. Od prve nije imao nikakve koristi i zasigurno mu je smetala tokom života, dok mu je druga obezbedila besmrtnost u srpskoj istoriji, u kojoj je zapisano da je on, Kosta Cukić, prvi u Srbiji uveo dinar kao jedinstveno sredstvo plaćanja. U ovom našem narodu pogrešnog pamćenja ostaće poznat i zbog „Cukićevih pravila“. I danas se sans i preferans, naročito u provinciji, igraju „po Cukiću“. Nizak rastom, suvonjav, kratkovid i kao što je već rečeno, nadasve skroman, Cukić se kretao gotovo nečujno. Kao takav nije bio po „meri“ kneza Miloša koji je za državne činovnike birao plećate i glavate podanike. Kasnije je knez Mihailo pokušao da opravda svog oca, govoreći: „Šta ćete, gospodine Cukiću, babo samo takve uzima u državnu službu“. Iako nije bio krupan i glavat, Kosta je postao gorostas u Srbiji, bar što se obrazovanja tiče. Završio je gimnaziju i diplomirao na fakultetu u Beču. Doktorsku disertaciju odbranio je u Hajdelbergu. Godine 1848. postao je profesor beogradskog Liceja, a tri godine kasnije rektor. Stručnjak za ekonomiju imao je finansije u malom prstu. Napisao je „Ekonomiju“ u tri toma, a knez Miloš, na nagovor sina Mihaila, ponudio mu je da formira vladu. Cukić se zahvalio knezu na poverenju i odbio ponudu pravdajući se kako je sa 33 godine premlad za tu funkciju. Knez Miloš je prihvatio izgovor a kasnije ga ružio kod svih govoreći: „Velim ja da vlast nije za tunjave“. Kneževom sinu Mihailu nije smetala Cukićeva neugledna figura. Posle smrti oca Miloša poverio je Kosti državnu blagajnu i Ministarstvo finansija. Za sedam i po godina baratanja državnim novcem nije ništa stekao. Kao ministar stalno je govorio kako mu je plata velika. Smanjivao ju je i na kraju dogurao do plate običnog činovnika! Cela porodica Cukić ostavila je dubok trag u Srbiji. Jedina razlika između Koste i njegovih predaka je u tome što je on bio miran kao buba, a oni goropadni kao kurjaci. Ubistvom kneza Mihaila, Kosta prestaje da obavlja ministarske poslove i ostatak života provodi u diplomatiji. Umro je 1879. u Beču od tuberkuloze. Bio je prvi srpski poslanik u Austriji. Imao je šestoro dece. Nijedno od njih nije se ni približilo slavi svog oca. Izvor: Novosti.rs – Ivan Miladinović

Datum: 15.12.2015
Medij: Večernje novosti
Rubrika: Kultura
Autori: V.V.S.
Teme: Etnografski muzej Srbije

Напомена:
Површина: 22
Тираж: 165227

Naslov: FLEŠ

Strana: 15

ФЛЕШ

У ЕТНОГРАФСКОМ музеју, вечерас у 18 часова, одржаће се представљање књиге Радоша Љушића, под називом "Време суровости". Књигу чији је поднаслов "Хроника подгорског села Исток", други део, објавила је издавачка кућа "Фреска - Клет".
О књизи говоре Милош Јагодић, Игор Ђурић и аутор.

В. В. С.

Datum: 15.12.2015
Medij: Politika
Rubrika: Kultura
Autori: Z.R.
Teme: Etnografski muzej Srbije

Напомена:
Површина:18
Тираж:0

Naslov: **Vreme surovosti**

Strana: 13

Време суровости

У Етнографском музеју, вечерас у 18 часова, књигу Радоша Љушића „Време суровости“ (Хроника подгорског села Исток, други део), коју су објавиле куће „Фреска“ и „Клет“ из Београда, представиће Милош Јагодић, Игор Ђурић и аутор. **З. Р.**

Datum: 15.12.2015 09:27

Medij: Tanjug

Link: www.tanjug.rs

Autori: TANJUG

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Čepurin danas otvara Festival rusko-srpskog zanatsva

849

Čepurin danas otvara Festival rusko-srpskog zanatsva

BEOGRAD, 15. decembra (Tanjug) - Ambasador Rusije u Srbiji Aleksandar Čepurin otvoriće danas u galeriji "Progres" Festival rusko-srpskog zanatstva, najavila je agencija "Joyride".

Čepurin će taj festival, koji će trajati do 9. januara, otvoriti sa direktorkom Etnografskog muzeja u Beogradu Mirjanom Menković.

U galeriji "Progres" biće izložena dela dekorativne i primenjene umetnosti narodnog stvaralaštva i zanata iz Rusije i starih i umetničkih zanata i domaće radinosti Srbije.

Manifestaciju organizuje Udruženje narodne umetnosti i zanatstva Sankt-Petersburga i Lenjingradske Regije "NVO Dvorana Zanata", u saradnji sa Udruženjem starih umetničkih zanata i domaće radinosti Srbije.

Realizaciju festivala pomogla je Ambasada Rusije u Srbiji, a podržala Turistička organizacije Beograda.

